

TISZAVÁRKONY

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOM

1.	BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ	5
2.	TISZAVÁRKONY BEMUTATÁSA	9
3.	ÖRÖKSÉGÜNK.....	11
4.	TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA	29
5.	A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK	44
	5.1 ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ	44
	5.2 KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA	78
6.	JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK	82
7.	JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK	87

1. BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ

„ A szülőföld szálai örök összekötők
a tájjal és a földdel, amiből az ember lett,
és amivé lesz, és nem szakadhat el soha”
(Fekete István)

Az építészet egy vizuális művészet és az épületek önmagukért beszélnek. Tükrözhetnek különböző érzelmeket, vagy akár az adott tájegység jellemzőit, kulturális és történelmi értékeit. Ezért lényeges a település tudatos formálása: a parkok, terek és egyéb közterületek megfelelő elrendezése és kialakítása, az épületek körültekintő vizsgálata és esetleges változtatása. Ezáltal nemcsak az épületek, de a település is magáért beszél majd.

A kézikönyv bemutatja Tiszavárkony község természeti környezetét, épített örökségi és természeti értékeit, mindazon elemeket, melyek a településre jellemzőek.

A kiadvány segítséget szeretne nyújtani az építetőknek, akik itt szeretnék leélni az életüket és környezetbeillő, esztétikus házat álmodnak és ehhez minőségi környezetet szeretnének megteremteni. Segítség szeretne lenni a tervezőknek, aki igyekszik megvalósítani a megrendelője elképzelését oly módon, hogy figyelembe veszi az épített és természeti környezetet és olyan házat tervez, amely szemet gyönyörködtet, környezetbeillő és esztétikus.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelezőnek, azonban figyelembevételükkel elkerülhetjük, hogy a település karaktere megváltozzon, elősegítjük, hogy a kialakult jellegét megőrizze és erősítse azt.

A házak homlokzata, kerítése, rendezett kertje, a kerítések, közterületek összképe alkotja a település arculatát. Ez a kézikönyv segítség szeretne lenni abban, hogy mindenki mégjobban megismerje környezetét, felfedezze értékeit, és a megőrizető településképet. A könyv ajánlásokat tartalmaz, hogy hogyan tudnánk településünk arculatát megőrizni, még szebbé, jobba, esztétikusabbá tenni környezetünket. Iránymutatást ad arra nézve, hogy az adott területen milyen épületet építsünk, milyen legyen a kerítésünk, milyen színeket használjunk amivel az adott utcaképbe illeszkedő épületet építhetünk.

A kézikönyv folyamatosan formálódik a létrejövő újabb és újabb épületek, műtárgyak, természeti környezet folyamatosan alakítják, bővítik tartalmát.

A kézikönyvben nem tudjuk feltárni a település teljes egészét, nem tudunk bemutatni minden épületet, de törekszünk a legjellegzetesebb, a település karakterét, arculatát meghatározó példákat bemutatni a teljesség igénye nélkül.

A kézikönyvet ajánljuk mindazok figyelmébe akik építkezni, felújítani, bővíteni szeretnének és azoknak is akik csak álmodoznak, vagy szeretnék jobban megismerni környezetüket és ajánljuk azoknak is, akik érdeklődnek a település iránt.

2. TISZAVÁRKONY BEMUTATÁSA

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP, TELEPÜLÉSKARAKTER

Tiszavárkony Jász-Nagykun-Szolnok megye nyugati szélén, Szolnoktól mintegy 17 km-re fekvő, Szolnok vonzáskörzetéhez tartozó település. Közúton a 4625 jelű Szolnok – Kiskunfélegyháza országos mellékúton közelíthető meg. Várkony – szőlők településrész a 4625. jelű mellékútról a 46151 jelű bekötőútról érhető el Tiszavárkony vagy Tiszajenő felől. Élővize a Tisza és a Tószeg irányából a Tisza kanyarulatánál beömlő Perje csatorna.

A település külterületére jellemző a művelt mezőgazdasági területek látványa, a Tisza és kísérlő galériaerdeje, kisebb erdőfoltok, gyepterületek váltakozása. A Tiszán kívül a külterületet több vízfolyás, csatorna szeli át. A térség lecsapoló csatornarendszerrel sűrűn behálózott. Tiszavárkonyon meghatározó a mezőgazdasági területek művelése jellemzően szántóföldi növénykultúrákkal.

Határának talaja legnagyobb részt kötött, fekete és szürke agyagos. A határ déli része réti öntéstalaj, északnyugati része réti szolonyec, de a Vasút tanya környékén kis homokfolttal is találkozunk.

A XIX. század első harmadában Fényes Elek így jellemzi a mezőgazdaságot:

„Földjei fekete agyagosak, s' sikeres búzát, árpát, kukoricát, zabot teremnek; juha sok; szőlőskertjei messze kiterjednek.”

A mezőgazdasági területek között lévő gyepterületek nagy része védett terület.

Tiszavárkony kialakulásával függ össze a település elhelyezkedése. A Tiszai magasparton elterülő belterület, a Tisza kanyarulatát követve legyezőszerűen kiszélesedik. Megközelítésekor az országos úton csak a település szélét érintjük, és a településre bevezető út mellett tárul fel a településkép, itt sorakoznak az intézmények és itt látjuk a két meghatározó templomtornyot is. Tiszavárkony azon települések közé tartozik aki két országos védelem alatt álló, műemlék templommal is büszkélkedhet. A templomok a településkép meghatározó elemei. A szép természeti környezetben fekvő településen kiemelkedő érték volt az alkotóház, melynek főépülete sajnos nemrégien leégett, de a területen található faragott padok, szobrok és remélhetőleg az újjáépített alkotóház a település egyik jelképe volt és reményeink szerint lesz.

A településre jellemző, hogy a legmagasabb épületek közé tartoznak a templomtornyok és az intézmények földszint + 1 emeletes magassága. A településre a földszintes és földszint + tetőtérbeépítéses családiházak a jellemzők. A sok zöld terület, az utcafásítások, terek mind meghatározó elemei a településképnek. Az intézmények a templomokhoz közel csoportosulnak, térben kicsit távolabb az iskola található. A központi intézményekkel vegyes beépítésen túl a többi lakóutca családiházak övezet. A település kialakulásából, történetéből adódóan egykor halmazos, majd utcás szerkezetű a belterület

A településhez tartozik, külön településrészként jött létre Várkonyi szőlők területe, mely területen egykor a legkisebb földűek próbálkoztak intenzívebb növénykultúra meghonosításával. 1926-ra a kis parcellák a legszegényebbek

lakótanyáivá váltak. Ekkor 410 ház állt a községben, ebből belterületen 272, a szőlőkben 88, a tanyákon 50.

Tiszavárkony népességszáma 2015-ben 1518 fő. Míg régebben a település munkaképes korú lakosságának nagy része a mezőgazdaságban dolgozott, addig ma ez a foglalkoztatási szerkezet átalakult. A munkaképeskorú lakosság kisebb része a mezőgazdaságban őstermelőként vagy családi gazdálkodóként, nagyobb része Szolnok vagy Kecskemét ipari üzemében, vagy a szolgáltató szektorban dolgozik. A településen az infrastruktúra kiépült, a vezetékes víz, villany és gáz minden háztartás számára elérhető. A burkolt utak aránya megyei szinten az átlagos.

A következő fejezetekben bepillantást nyerhetünk Tiszavárkony épített és természeti örökségébe, valamint a településen lévő jó példákból is ízelítőt kapunk. Az ajánlásokat a településen építeni, felújítani, átalakítani vágyók számára állítottuk össze.

3. ÖRÖKSÉGÜNK

“Az építészet a formák rendszerbe szedésével rendet teremt, letisztult szellemi alkotást hoz létre. A formákkal érzékeinkre hat, plasztikai élményeket vált ki, e kapcsolatrendszerrel mély visszhangot ébreszt bennünk, hiszen olyan rend mértékét adja meg, melyet a világegyetem rendjével összhangban lévőnek érzünk. Amikor szellemünk irányát és szívünk lüktetését meghatározza, megérezzük a szépséget.”

Le Corbusier

“1301-ben említik először Varkun néven, majd 1720-ban Tisza – Várkony, a ma is használatos nevet pedig 1910-ben olvashatjuk ugyanebben az alakban. Az elnevezésből arra lehet következtetni, hogy a név a magyarokhoz csatlakozott idegen néptörödéket (avarok) takar. A névadás természetéből következően a települést XII. század előttinek, a honfoglaláskor már lakott helynek vélhetjük. A IX-XII. századi leletek, illetve a falu fekvése, átkelőhely jellege a korai megszállást valószínűsíti. Jelentős település lehetett az Árpád-kor folyamán, ha I. András és Béla herceg találkozóhelyéül szolgált. A török hódoltság kezdetén, Szolnok erődítési munkáinak idején – a török hadak közeledtének hírére – népessége elmenekül. 1571-ben legnépesebb településeink közé tartozik, olyannyira, hogy szultáni khász városság lép elő. A XVII. század elejére elnéptelenedik, de néhány év múlva, a tizenöt éves háború után újraéled. 1659-ben ismét elfut lakossága, s a török hódoltság végén is pusztaként tartják nyilván. Néhányan azonban ekkor is lakhattak, csak nem volt igazán adózóképes, a XVII. század végén ugyanis mezőtúri menekültek szállják meg, de rövid itt-tartózkodás után elhagyják. 1701-ben lakott hely, földesurai osztozkodnak rajta. 1719-ben indul meg igazán benépesedése: előbb nógrádi, kisoroszi kismesek szállják meg, majd 1719-1925-ben 24 kismesesi család, valamint jobbágytelken élő nemesek és zsellérek népesítik be. 1739-1750 között 7 morvaországi huszita érkezik a településre. A római katolikus lakosság között a Felvidékről beköltözött szlovákok is vannak.

1754-ben a jobbágyoknak Nagy István földesúrral kötött szerződése lejárt, s ezért 1769-ben újat kötöttek. 1783-ban Tiszavárkony „örökös földesura, Ifjabb pélyi Nagy István... a Reformata Eklesia Hasznára” ónkannát adományozott. 1784-ben pedig II. József türelmi rendeletére hivatkozva engedélyt szerzett az eklézsia felállítására. A mai református templomot 1816-ban kezdték el építeni. 1843-ban a község lakosságát jelentősen megriktította a kolerajárvány. A XIX. század folyamán, egészen 1885-ig szolgabírói hivatal működött a volt Benkó-kastélyban. Az 1849-es szolnoki csata eseményei bizonyos mértékig a falu lakosságát is érintették, hiszen Damjanich Cibakháza alatt átkelt serege Tiszavárkonyon átvonulva került az ellenség oldalába, s a csata sebesültjeit is a falun keresztül szállították Cibakházára.

A Gerje-Perje-Körös-Ér vízgyűjtő területét átfogó vízrendezési tervet 1854-ben Horváth György mérnök készítette. Az 1853-ban megalakult Gerje-Perje Társulat építette meg a Perjét az eredeti tervnek megfelelően, 1885-1890 között. Tiszavárkonynál lényegében Perjének a közös főcsatornát nevezik. Nagyközséggé 1872-ben alakult. Várkonyt a volt Heves-Külső-Szolnok törvényesen egyesített megyéktől csatolták 1876-ban a Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszai alsójárásához.

A századforduló körüli agrárszervezkedések Tiszavárkonyt is érintették. Az 1907-es esztendőben az aratósztrájkokat ismertető rendőrségi jelentés szerint Tiszavárkonyban is aratómozgalom volt. Az I. világháború során a községből a frontra vezényelt katonák közül 72-en haltak meg, s a községnek 26 rokkantról és 27 hadiözvegyről kellett gondoskodnia.

Az intervenció idején több károsodás érte a községet. Megrongálódott a templom a becsapódott lövedékektől, de a legszámottevőbb kárt az okozta, hogy a tiszai gátakat nem tudták védeni. Ennek következtében a Tisza kiöntött és másfél méter magasságban elöntötte az egész községet.”

(Forrás: Adatok Szolnok megye történetéből)

TELEPÜLÉSSZERKEZETI FEJLŐDÉS

A falu az ártérből kiemelkedő magasparton fekszik, a beépített rész átlagos tengerszint feletti magassága 87-89 m. Ez a magasan fekvő rész a mindenkor Tisza-part volt, peremén, felszínén ideális lakóhelyet talált az ember a régmúltban csakúgy, mint a mai időkben. A régészeti ismeretek, a történeti térképek alapján ismert, hogy a mai belterület jelentős területe lakott hely volt.

I. Katonai felmérés 1769 – 1787 (forrás: www.mapire.eu)

A mellékelt katonai felmérések keretében készült térképeken jól látszik, hogy az említett magasparton hogyan alakult a település út- és telekhálózat. Szépen kirajzolódnak a Tiszára rávezető közök, melyek folytatásában találhatjuk a kiépült utcákat. Az utcahálózat is tulajdonképpen “merőleges” a Tiszára, bár nyilván a magaspart adta lehetőségekhez mérten legyezőszerűen megnyílik az utcaszerkezet.

II. Katonai felmérés 1806 – 1869 (forrás: www.mapire.eu)

III. Katonai felmérés 1869 – 1887 (forrás: www.mapire.eu)

MŰEMLÉKEK

Tiszavárkony két országosan védett, műemlék templommal büszkélkedhet.

Római katolikus templom

1672-ben a a Pongrácz – féle térképen még látható volt az erődítmény területén lévő római katolikus templom. 1727 előtt Tószeggel együtt a cibakházi plébániához tartozott. 1727-től külön római katolikus plébániaként működött Tószeghez csatolva. 1728-ban a földesúr és a hívek adományából megépítették a mai római katolikus templom elődjét kőből és téglából, a tetejét pedig náddal fedték. A község első harangját ebben a régi templomban helyezték el 1784-ben, súlya 112 font volt. A mai római katolikus templomot 1812-ben kezdték el építeni, toronyóráját 1868-ban szentelték fel. 1874-től az egyházközség teljesen elszakadt Tószegtől és önálló lett.

Református templom

1720-ban a Nógrád megyei Orosziból származó református nemesek lakták Várkonyt, majd 1733-ban Bars Vármegyéből érkeztek új telepesek, részben római katolikus vallású tótok, részben református hitű nemesek. II. József türelmi rendeletére hivatkozva Tiszavárkony földesura, pélyi Nagy István engedélyt szerzett a református eklézsia felállítására. Az engedély birtokában 1784-ben saját udvarában egy cselédházból és egy kamrából alakított ki „prédikáló és ülőszéket”, ez szolgált az istentiszteletek

helyszínéül. Ettől az időszaktól indultak anyakönyveik is, melyek azonban a második világháború idején megsemmisültek. Pélyi Nagy egyik veje Böszörményi Pál javaslatára 1816-ban „a határnak egy szegletében a legelőmezőből” szakítottak ki egy darab földet a „templomépítés fundusára”, s még ugyanakkor el is helyezték az új református templom alapkövét.

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG

Tiszavárkony történetével, a gyakori árvizekkel magyarázható, hogy épített örökség szempontjából kevés épület maradt fenn.

A római katolikus plébánia építészeti megjelenésével településképi meghatározó szerepű.

A Tiszával párhuzamos Endre király úton, a település történelmi főutcáján néhány régi épület mutatja az egykori Tiszavárkony jellegzetes településképi.

Több épületet, köztük az egykori Böszörményi – kastély épületét is jelentősen átalakították, homlokzati díszítései, egykori dór oszlopos tornáca már csak a fényképek alapján rekonstruálható.

Értéktörző felújítással is találkozunk, amikor a nyílászárók mérete, a tömegformálás, a jellegzetes egyszerű színvilág megőrzésre kerül egy modernizált épületen.

SZOBROK, MŰALKOTÁSOK

Tiszavárkony nemzetközileg is elismert alkotótelepének munkássága révén igen sok fából faragott szobor, emlékmű, műalkotás teszi a településképet egyedivé, gazdagítja az utcákat. Tereket és sajátos hangulatot ad a településnek.

A faragott emlékművek mellett kőből állított emlékeket is találunk.

A múlt őrzői a régi sírok, melyekkel az egykor Tiszavárkonyon élt emberekre emlékezünk.

TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Tiszavárkony területe igen gazdag táji és természeti értékekben. A Tisza folyó medre és parti sávja a Közép – Tisza Tájvédelmi Körzet része, ahol védendő értéket képvisel a Tiszát kísérő, természetszerű erdőállomány, az ártéren található gyepek, ezek növény és állatvilága, kiemelten is az igen jelentős madárállomány.

A közigazgatási terület nyugati szélén a Gerje – perje sík kiemelten fontos, érzékeny természeti terület.

A közigazgatási területen Natura 2000 európai közösségi jelentőségű védett területek is találhatók, különleges madárvédelmi terület a Közép – Tisza és a Jászkarajenői Puszták területe, kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület a Közép – Tisza területe.

“Az Alföld sík területén kiemelkedően értékes táji elemnek számít, a vízfolyások mozgásainak következtében hátra maradt változatos domborzatú felszín. Ilyen érdekes táji elem a Tiszát kísérő magas rézsű, partfal, mely egyben indokolja a település elhelyezkedését.

E térség egykor dús, buja növényzettel, nagy erdőkkel borított terület volt, melyek elvesztése, elpusztítása kizárólag az emberi hatásoknak köszönhető. Mindennek eredményeképp ma az alföldi tájban igen nagy értéknek számít egy-egy nagyon erdőfolt, ill. a tájat felosztó, lehatároló mezővédő erdősávok.

A jelenlegi vizes élőhelyek egyrészt a hajdani tájkép idézői, másrészt fontos és igen érzékeny élőhelyek, melyek kiemelt kezelést érdemelnek. Mindenek előtt a térség legfontosabb vizes élőhelyét a Tisza folyót említeném meg. A táj képében kedvező elemként jelentkeznek a csatornák, melyet a kísérő nádas-szegély, ill. helyenként megjelenő fűzes csoportok tesznek messziről is érzékelhetővé.”

(Tiszavárkony településrendezési terv, örökségvédelmi hatástanulmány)

A kunhalmok tájképi- és élővilág védelmi értékkel rendelkeznek. A terület természetes állapotára jellemző növénytársulások (pl.: löszpusztagyep), vagy azok különböző mértékben degradált maradványai, valamint az ezekhez kötődő állatvilág maradhettek fenn a területükön. A kunhalmok természetesen kultúrtörténeti, régészeti, néprajzi, stb. jelentőséggel is rendelkeznek, amelyek feltárásával, megőrzésével a kulturális örökségvédelem szakterülete foglalkozik.

Tiszavárkony területén található kunhalmok:

- Határ - halom
- Kutya - halom

RÉGÉSZET

“Módszeres régészeti kutatások Tiszavárkonyban nem folytak, arra azonban, hogy a magyarok bejövetelét megelőző évezredekben sem volt a terület lakatlan, néhány, földmunka során véletlenszerűen előkerült lelet, kisebb leletmentés vagy leletbejelentést követő helyszíni szemle ad információt. Tiszavárkony területéről és határából a neolitikus kultúra népességéből származó leletek a legkorábbiak. Agyagedény-töredékek kerültek elő Tiszavárkony-Szőlők nevű területéről, belterületről és Tiszavárkony-Tyúkfarm néven nyilvántartott területről. Újkőkori, késő bronzkori és római kori településre utaló leletek kerültek napvilágra Tiszavárkony-Gát melléke nevű lelőhelyen. Szisztematikus ásatás egyedül Hugyinparton folyt, ahol egy avar-kori temető és egy középkori település részletének feltárása történt.

A község nevét 1301-ben említik először Varkun alakban. Az elnevezésből arra lehet következtetni, hogy a név a magyarokhoz csatlakozott idegen néptöredéket (avarok) takar. A névadás természetéből következően a települést XII. század előttinek, a honfoglaláskor már lakott helynek vélhetjük. A IX-XII. századi leletek, illetve a falu fekvése, átkelőhely jellege a korai megszállást valószínűsíti. Jelentős település lehetett az Árpád-kor folyamán, ha a I. András és Béla herceg találkozóhelyéül szolgált 1059-ben, melyet a bécsi Képes Krónika említ. Az is az igazsághoz tartozik, hogy a krónika elbeszéléséből nem derül ki egyértelműen, hogy a nevezetes találkozó színhelye azonos-e a Tiszamenti településsel, mivel az ország területén több Várkony nevű hely is létezik. A község hagyományai azonban régóta igazoltnak tekintik az azonosságot. Ezt a tényt látszik alátámasztani a község belterületén lévő lelőhelyről előkerült IX-XII. századi bogrács- és edénytöredékek, Árpád-kori téglák és orsókarikák, illetve egy XV. századi kályhaszem is. Vagy az ismeretlen lelőhelyről előkerült és a MNM-ba beszolgáltatott kard és pallos.”

(Adatok Szolnok Megye Történetéből II. kötet, Szolnok Megyei Levéltár, 1989, Szerk: Botka János)

Tiszavárkony közigazgatási területén az eddigi régészeti kutatások alapján 6 ismert régészeti lelőhely található, melyekből kettő ex-lege védett kunhalom.

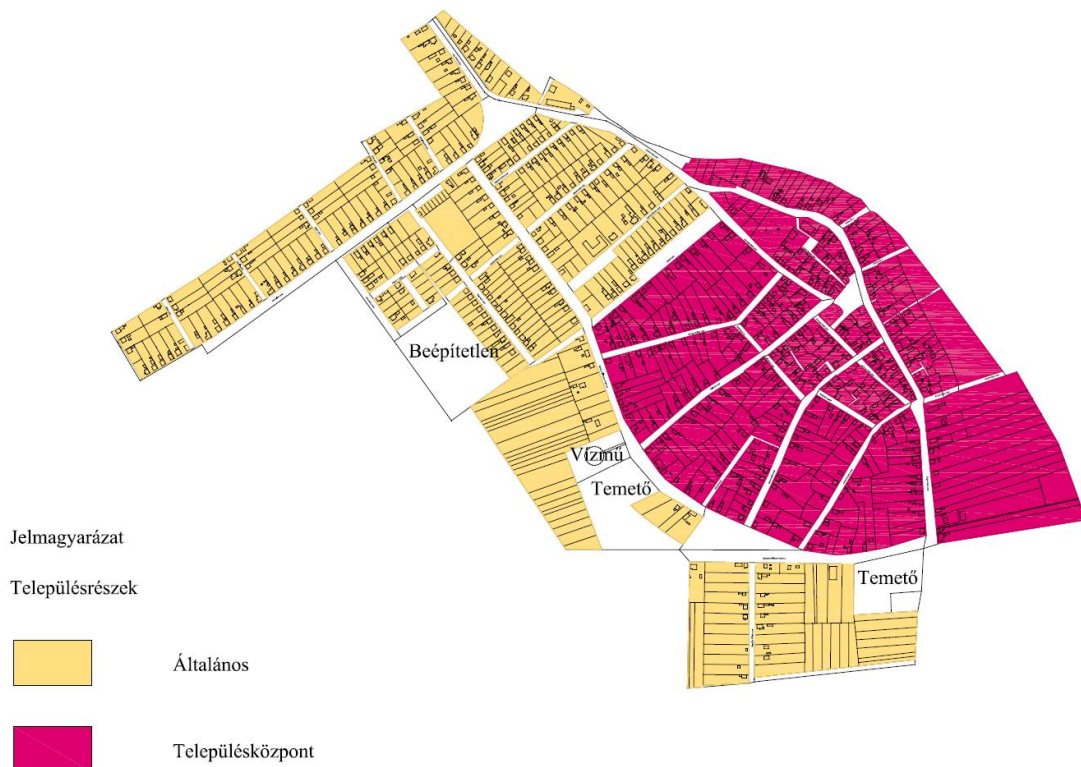
A Határ – halom a település közigazgatási területének szélén található, a Kutya – halom Várkony – szőlők településrészen, a Tiszavárkony – Jászkarajenő főcsatornától délre elhelyezkedő rézkori kurgán.

4. TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

Tiszavárkony eltérő karakterű területek lehatárolásánál, tekintettel arra, hogy a település épületállománya, a Tisza többszöri áradása miatt átépült, így a lehatárolásnál egy központi településrészt határoltunk le, ahol a templomok, a jelentős igazgatási intézmények és lakóházak együttesen képzik a település magját. A történelmi településrész megegyezik a védett településszerkezettel. A további jellemzően családiházak beépítésű részt általános településrészbe soroltuk. A tényleges lakóterület falusias és a település központjában az intézményterületekkel településközpont jellegű.

Külön egységet alkot és külön településrészbe sorolt Várkony – szőlők területe, mely a belterülettől térben távolabb található.

A külterületen olyan nagyobb tanyacsoport, vagy beépítette terület nem alakult ki, mely településképi szempontból külön területbe sorolható.

TELEPÜLÉSKÖZPONT TELEPÜLÉSRÉSZ

Tiszavárkony belterületének Tisza melletti részén a történelmileg kialakult településszerkezetű terület magja, melyet orsószerűen szétnyíló utca, elaprózott, szabálytalan telkek, tömbönként változó teleknagyságok, teresedések jellemeznek. Ehhez a területegységhez tartoznak a legyezőszerűen szétnyíló utcák, melyek a történelem során létrejött struktúrájukat őrzik.

A területen található a település két műemlék temploma, mely sziluettjével kiemelkedik a tömbből. A központi részen a községháza, az orvosi rendelő, takarékszövetkezet egymáshoz közel helyezkedik el.

A területen az intézmények és kereskedelmi, szolgáltató egységek mellett lakóterületek találhatók, földszint vagy földszint + tetőtér beépítéses épületekkel.

Az utcaképre elmondható, hogy jellemzően oldalhatáron álló a családiházak épület elhelyezése, a központi részen az intézményeknél a szélesebb telkeken szabadon álló épületekkel is találkozunk. Földszint, vagy földszint és tetőtérbeépítési szintszám a jellemző, így épületmagasság tekintetében nagy különbségek nem alakultak ki. Az utcakép egyes részeken a tetőidomok és előkert tekintetében vegyes, megtalálható előkertes és anélküli épületelhelyezés és többféle tetőidom.

A területen jellemzően sok a zöldterület, egyrészt a közeli Tisza – part sávja, és annak rév – lejárója, másrészt a kialakult közparkok, terek területe, és egyes utcaszakaszok rendezett zöld sávja.

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSRÉSZ

Tiszavárkony belterületének nagy részét az épületállomány, a beépítés jellege, a teleknagyságok alapján általános településrészbe soroltuk. A területen a településközponttal határos néhány kiszélesedő tömb szabálytalan telkét eltekintve jellemzően szabályos telekosztásokkal találkozunk és az újabban kiosztott telkeknél szabályos mérnöki tervezésű, egyenes vonalvezetésű utcák alakultak ki. A településrészt meghatározza és mintegy kettévágja a Szolnok- Kiskunfélegyháza országos út.

A településrészen egyes utcaszakaszokon jellemzően egységes, harmonikus utcakép alakult ki. Az utcaképekre jellemző, hogy általában ugyanazon időszakban épületek be, így az adott kor jellemző építészeti vonásait és aktuális építészeti előírásait követik.

A kockaházakkal beépült utcákon azonos, általában 5 méteres az előkert, a házak hasonló méretűek, így a sáttető hajlásszöge és az épületmagasság is közel azonos.

A későbbi osztású tetőtér beépítéses részen is az építési vonal hasonló, az előkertek megegyeznek, közel azonos az épületmagasság, utcára merőleges nyeregtető a jellemző néhol kontyolt változatban.

Az általános településrészen a hagyományos kockaház és a tetőtérbeépítéses ház mellett a legutóbb épült házak jellemzően nagy alapterületű alacsonyabb hajlásszögű tetővel épült „mediterrán” stílusú épületek, jellemzőn bontással felszabadult telkeken, vagy be nem épített beékelődő telken épültek, melyek jellemzően szélesebbek az átlagosnál. Az épület tagoltabb alaprajzú, mely a tetőformán is megmutatkozik.

A településrészen jellemző a szépen gondozott telkek és közterületek.

VÁRKONY – SZŐLŐ TERÜLET

Tiszavárkony központi belterületétől távolabb lévő településrész, melyet hosszú, jellemzően keskenyebb utcák, művelésre alkalmas telkek jellemeznek. A területen jellemzően előkertes épületelhelyezéssel, többféle épülettípussal találkozunk. A régi kisebb méretű lakóházak tornác nélküliek, legtöbbjük jelentősen átépült. A településrészen a tipikus kockaház is elterjedt és tetőtér beépítéses épületekkel is találkozunk.

A településrészre jellemző a kertművelés, egyes telkeken a gazdálkodás. Jellemzően az előkert virágoskertként, díszkertként kerül kialakításra és az oldal, valamint hátsókert több helyen konyhakertként művelt.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET - KÜLTERÜLET

Tiszavárkonyban jellemzően a beépítésre nem szánt területek a külterületi egybefüggő mezőgazdasági területek, melyet állattartó majorok, erdősávok szabdalnak és tesznek egyedivé. Nem jellemző a tanyás térség, egy-egy megmaradt tanyatelket találunk jellemzően zöld növényzettel körbevéve.

A külterületen gyümölcsös területekkel is találkozunk, melyek gondozottak, körbekerítettek.

Tiszavárkony külterületén védett természeti területekkel is találkozunk, ahol a természetvédelem érdekei az elsődlegesek, így kiemelt figyelmet kell fordítani az élőhely megőrzésre, a biológiai sokféleség (biodiverzitás) megőrzésére.

MAJOROK, GAZDASÁGI TERÜLETEK

Tiszavárkony belterületének szélén egykori állattartó telep is található, mely jelenleg hasznosítás nélküli.

A településen környezetét nem zavaró gazdasági terület is kialakult a belterület peremrészén.

Külterületi állattartó telep

5. A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

5.1 ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

A kézikönyv fejezete segítség szeretne lenni, megfogalmazva a belterület sokszínűségét, de mégis egységes településképet, ajánlást próbál adni arra, hogy hogyan őrizhetjük meg Tiszavárkony hangulatát, hogyan erősíthetjük a kialakult hagyományokat, hogyan újíthatjuk fel a jellemző stílusjegyeket megtartva az épületeket és hogyan építhetünk modern, környezetbeillő, nem hivalkodó épületet.

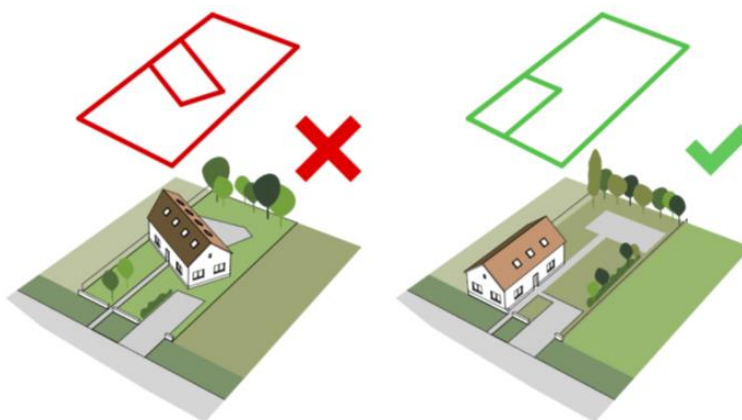
Javasoljuk, hogy megtartva az eddigi környezetalakításból a jó példákat, felújításnál az értékőrzésre, hagyományteremtésre, illeszkedésre figyelve tegyük még szebbé a környezetet, legyen még harmonikusabb, látványosabb az utcakép.

TELEPÜLÉSKÖZPONT TELEPÜLÉSRÉSZ

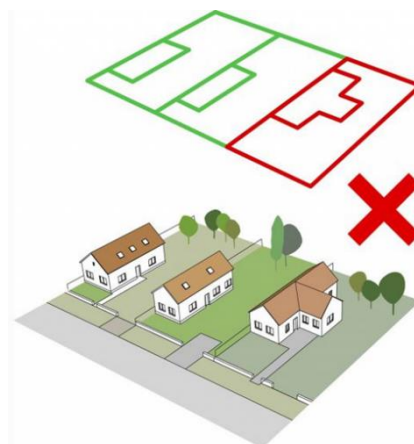
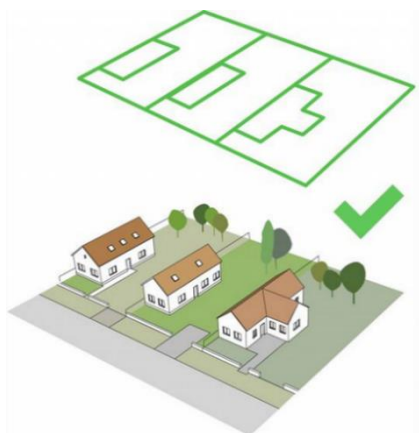
TELEPÍTÉS

A településközpont településrészen megállapíthatjuk, hogy oldalhatáronálló beépítés alakult ki, egyes intézményterületeken pedig a szélesebb telkeken szabadonálló beépítés a jellemző. A területen nem találkozunk zárt sorú vagy ikres beépítéssel, és ezt a telepítési módot nem javasoljuk, mert túlzottan zárttá válna az utcakép és a hagyományos rendet megtörné. Az oldalhatáronálló telepítés kedvez a telekhasználatnak, egy szabályos, harmonikus utcakép alakul ki.

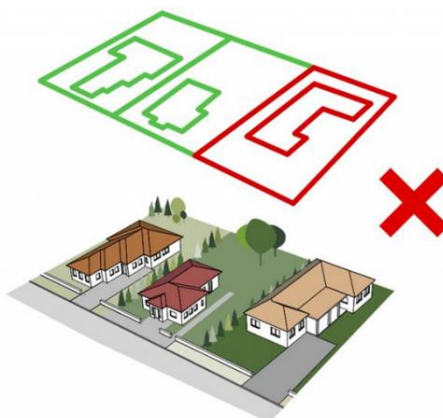
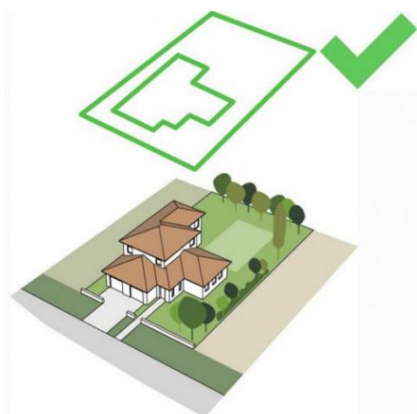
Szabadonálló beépítést intézményeknél, esetlegesen kereskedelmi, szolgáltató egységnél javaslunk, ahol nagyobb telken elhelyezhető az épület.

Az előkert méretek jellemzően utcán belül azonosak, melyeket javasolt továbbra is megtartani, mert így egy rendezett településképp alakul ki.

A szabadon álló telepítést intézményeknél javasoljuk, ahol szélesebb telken az adott funkcióhoz szükséges épület elhelyezhető.

ÉPÜLETMAGASSÁG

Tiszavárkony központi településrészén az intézményekkel váltakozó területen túl egyes utcaszakaszokon hasonló épületmagasságokkal találkozunk, a településrészre a földszintes és a földszint + tetőtérbeépítéses családiházak, intézmények a jellemzők. A templomokon kívül jellemzően az intézmények magassága nem kirívó mértékben magasabb a családi házaknál, ezért a településképi szempontjából a két műemléki templom a kiemelkedő épületmagasság szempontjából.

A meglévő épületek közé, mellé hasonló épületmagasságot javaslunk, mert a túl magas épület megtörné

az utcaképet, túl hivalkodó lenne és esetlegesen a szomszéd telek benapozottságát is korlátozná.

Új épület építése esetén a különböző épületmagasságú szomszédos épületeknél vegyük igénybe szakember segítségét, aki az átépülés lehetőségét megvizsgálva az illeszkedés elvét követve tanácsot ad a jól megválasztott épületmagasság tekintetében.

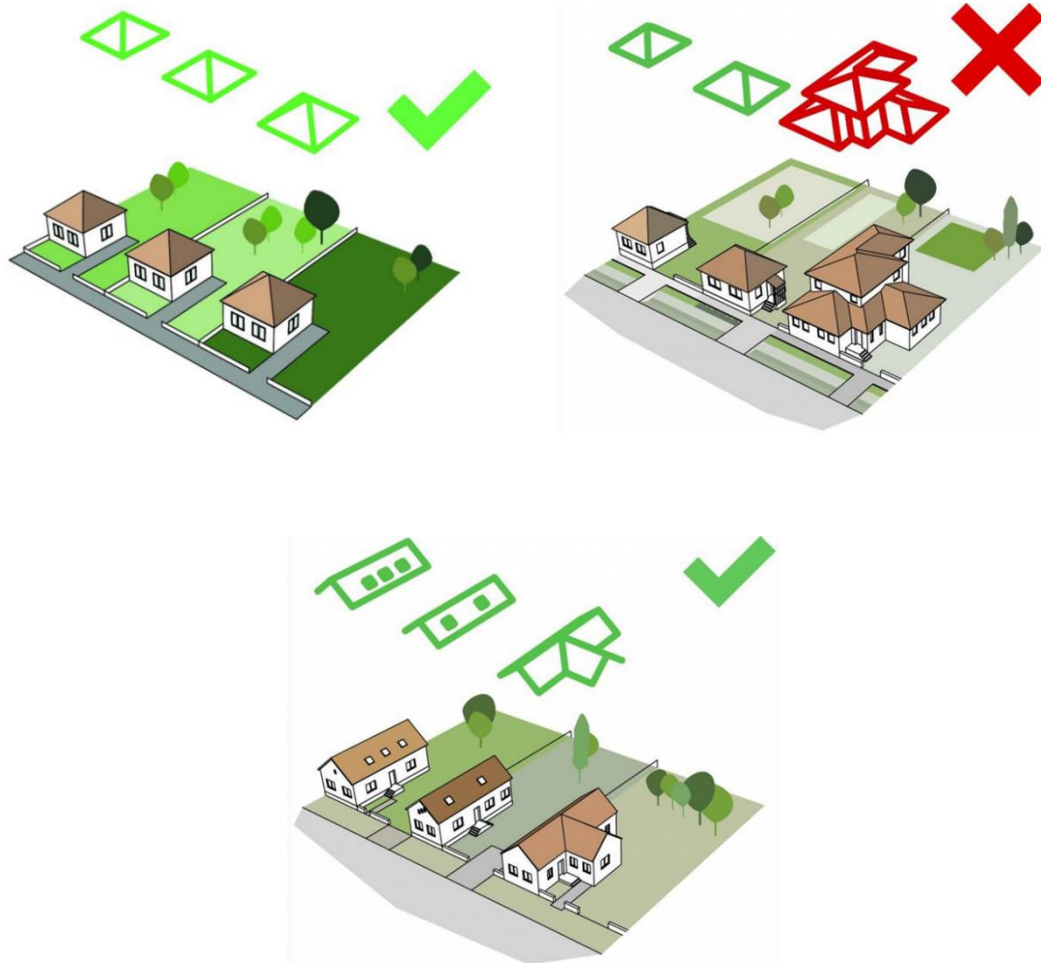
TETŐHAJLÁSSZÖG

A településrészén a tetőhajlásszög csak egyes utca szakaszokon egyforma, azonban jellemzően egymáshoz közel szűk tartományban mozog. Nem jellemző a lapostető és az alpesi tető sem. Javasoljuk továbbra is megőrizni ezt a településképet, a meglévő épületek közé, mellé a meglévőhöz igazodó tetőhajlásszög illik. A magastető épületek építése nemcsak településképi szempontból, de a hagyományok őrzése miatt is javasolt, továbbá a magastető alatt kialakuló padlástér tárolóhely is lehet, vagy esetlegesen egy későbbi tetőtérbeépítést is lehetővé tesz.

TETŐFORMA

A településközpont településrészen többféle tetőformával találkozunk, de nem jellemző a manzard tető és a lapostető. Javasoljuk, ezeket a típusokat ne válasszák, és a tetőforma szempontjából vegyes részeken javasolt megvizsgálni a szomszédos tetőformákat és szakember segítségével utcaképi vázlatok alapján eldönteni melyik tetőforma a megfelelő.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNVILÁG

A településrészen jellemzően elütő színű sötétebb lábazat, világosabb színű falazat alakult ki, nem egyforma színekkel, de hasonló színvilággal. Homlokzati színezés szempontjából jellemző a fehér, törtfehér, sárga szín. Kerüljük a túl élénk, rikító, neonos színek használatát. Ne használjunk a teljes épületet figyelembe véve háromnál több színt, mert az zavaróan hat és nem lesz harmonikus a színvilág.

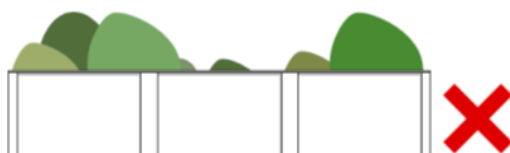

Anyaghasználat tekintetében jellemzően a vakolt, homlokzatfestett fal, vagy kőporozott fal, a természetes, natur cserép a jellemző. Kerüljük a fém anyagok, a kirívó színek, a fém héjázat alkalmazását.

KERÍTÉS

Tiszavárkonyon jellemzően épített lábazatos, áttört kerítésmezős kerítések alakultak ki. Sok helyen a kerítés élő növényt ültetve „zöldfal” jött létre, mely egybekapcsolja a kertet a közterület zöldjével. A teljesen zárt, falazott kerítés építéssel szemben az áttört kerítésmezős kerítések építése kerüljön előnybe helyezésre. A központban az intézmények előtt nem épültek kerítések, nyitottak az utca felé és javasoljuk továbbra is megőrizni ezt a tendenciát.

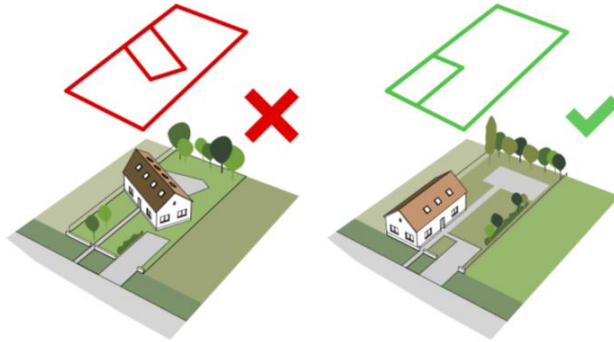
A falszerű, zárt kerítések nem elfogadhatók

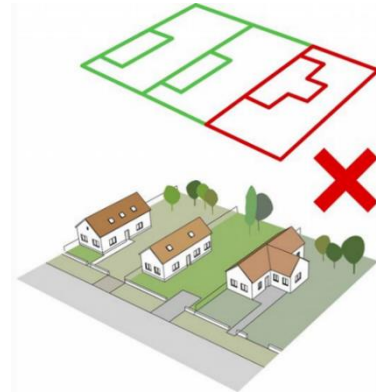
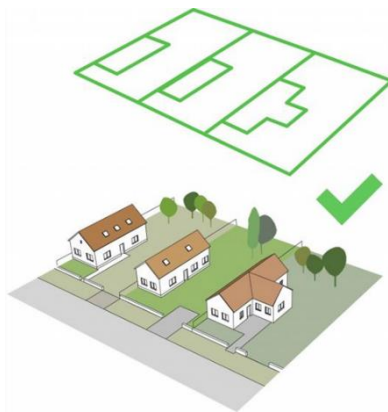
Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és
2/3-ad áttört résszel

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSRÉSZ

TELEPÍTÉS

A településrészen jellemzően oldalhatáronálló beépítés alakult ki, előkertes épületelhelyezéssel, és utcánként az előkert mérete is jellemzően megegyezik. Javasoljuk megőrizni ezt a telepítési formát így továbbra is megmarad az egységes utcakép.

ÉPÜLETMAGASSÁG

A településrészen utcánként hasonló épületmagasságokkal találkozunk, egyes utcákon a földszint + tetőrbeépítéses ház a jellemző, másik utcán földszintes kockaház alkot utcasort, és újabban a nagyobb telkeken vagy két telek összevonásával földszintes modernebb, nagy alapterületű, összetett alaprajzú épület is fellelhető. A meglévő épületek közé, mellé hasonló épületmagasságot javaslunk, mert a túl magas épület megtörné az utcaképet, túl hivalkodó lenne és esetlegesen a szomszéd telek benapozottságát is korlátozná.

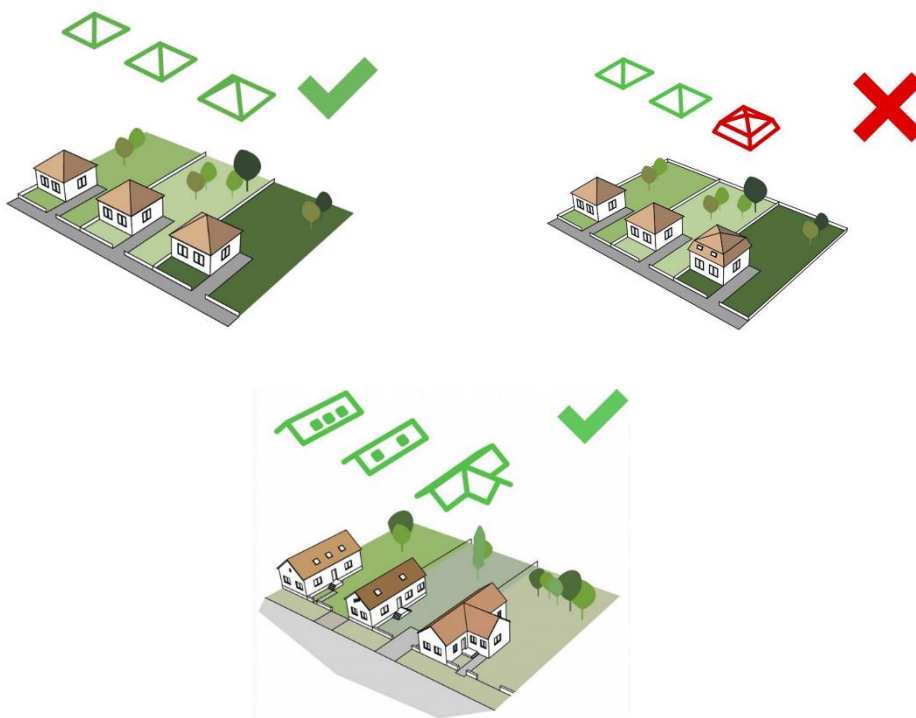
TETŐHAJLÁSSZÖG

A településrészen az új építésű tetőtérbeépítéses házaknál a tetőhajlásszög közel egyforma, ugyanez igaz a sátoztetős épületekre is. Utcán vagy egyes helyeken utcaszakaszon belül jellemzően hasonló tetőhajlásszöggel találkozunk. Nem jellemző a lapostető és alpesi tetővel sem épültek házak. Javasoljuk továbbra is megőrizni ezt a településképet, a meglévő épületek közé a meglévőhöz igazodó tetőhajlásszög illik. A magastetős épületek építése nemcsak településképi szempontból, de a hagyományok őrzése miatt is javasolt.

TETŐFORMA

Az általános településrészen a tetőforma az új épületeknél utcára merőleges nyeregtető, a régebbi lakóházak sátoztetősek, a legújabbak között – melyek csak egyes részeken elszórtan vannak jelen – pedig összetett tetőidom is előfordul. Nem jellemző a manzardtető és lapostető sem alakult ki, és továbbra is igyekezzünk utcaszakaszon belül alkalmazkodni a már kialakult tetőformához.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNVILÁG

A településrészen jellemzően elütő színű sötétebb lábazat, leggyakrabban barna színben és világosabb színű, többféle színezésű, de jellemzően fehér – drapp – sárga színvilágú falazat alakult ki. Kerüljük a túl élénk, rikító színek használatát. Amennyiben erőteljesebb színt szeretnénk alkalmazni, azt csak díszítő jelleggel, nyíláskeretezések, homlokzati motívumok díszítésére használjuk és akkor is ügyeljünk az alap és

kiegészítő szín harmóniájára és kettőnél több színt ne alkalmazzunk, mert zavarossá, túldíszítetté válik az épület.

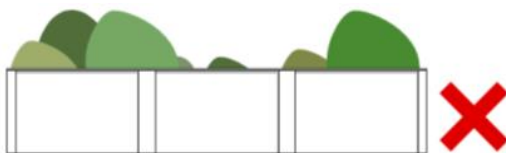

Anyaghasználat tekintetében jellemzően a vakolt, homlokzatfestett fal, vagy kőporozott fal, a természetes, natur cserép a jellemző. Kerüljük a fém anyagok, a kirívó színek, a fém héjazat alkalmazását.

KERÍTÉS

A településrészen az áttört kerítés a jellemző, amit továbbra is meg kell őrizni. Kerüljük a teljesen zárt, falazott kerítés építését.

Az áttört kerítés láttatni engedi a kert szépségeit és megmutatja az épületet, ugyanakkor megfelelő szellőzést is biztosít.

A falszerű, zárt kerítések nem elfogadhatók

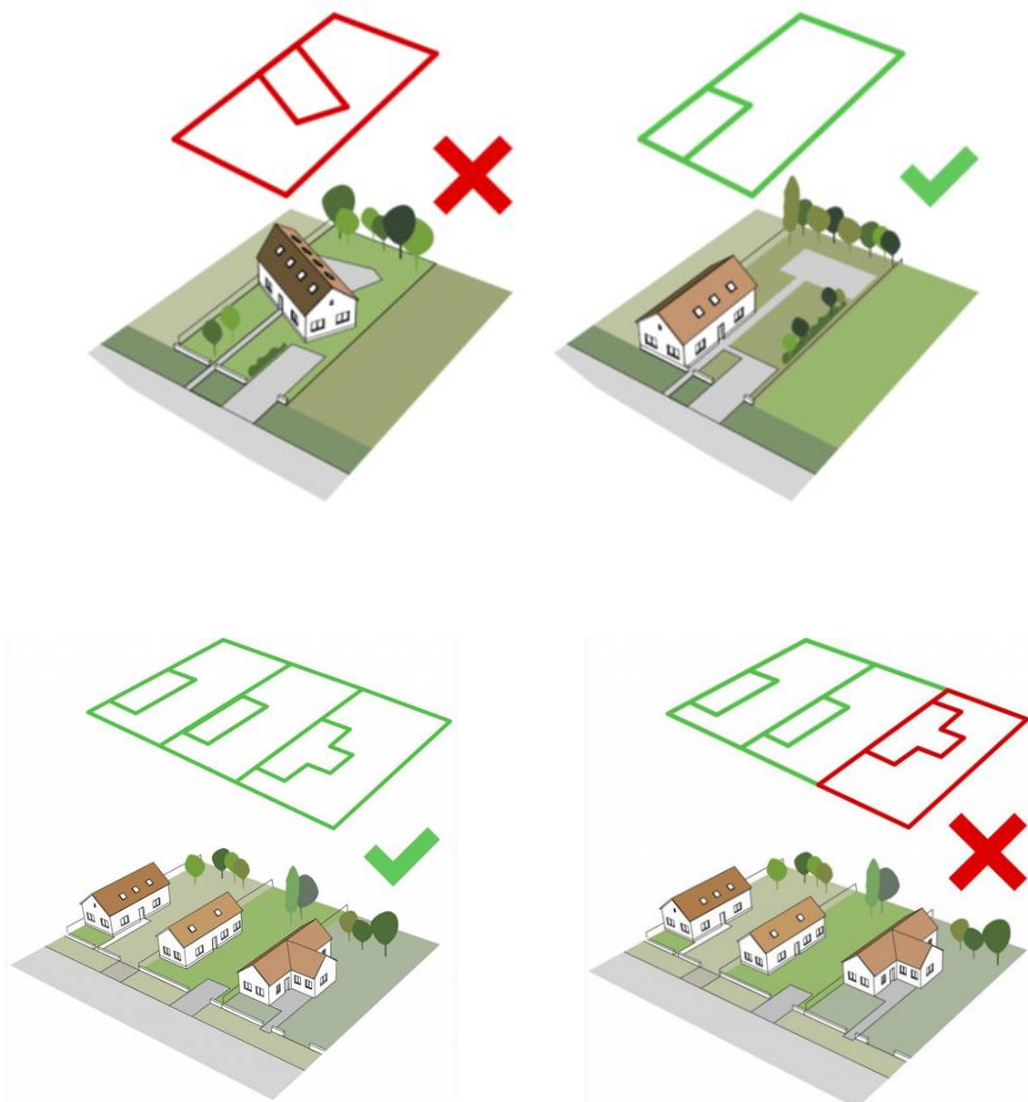
Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört résszel

VÁRKONY – SZŐLŐK TELEPÜLÉSRÉSZ

TELEPÍTÉS

A településrészen oldalhatáronálló beépítés alakult ki, előkertes épületelhelyezéssel, és utcánként megegyező előkert mérettel. Továbbra is ezt a telepítési módot válasszuk, mert így telekhasználat szempontjából optimális a telepítés, a hátsókert gazdálkodásra alkalmas, az előkert és oldalkert díszkert funkciót tölthet be. Megőrizve ezt a kialakult telepítési formát továbbra is megmarad az egységes utcakép.

Az előkert méretek meghatározásánál javasolt figyelembe venni a jövőbeni szűk utcák szabályozásának, keresztmetszeti méretének növelését.

ÉPÜLETMAGASSÁG

A településrészen utcánként közel hasonló épületmagasságokkal találkozunk, földszintes régebbi típusú kisebb házak és kockaházak alkot utcasort, néhol tetőtérbeépítéses épületek is épületek. A meglévő épületek közé, mellé hasonló épületmagasságot javaslunk, ne építsünk tetőtérbeépítéses épületnél magasabbat, mert a túl magas épület megtörné az utcaképet, túl hivalkodó lenne és esetlegesen a szomszéd telek benapozottságát is korlátozná.

TETŐHAJLÁSSZÖG

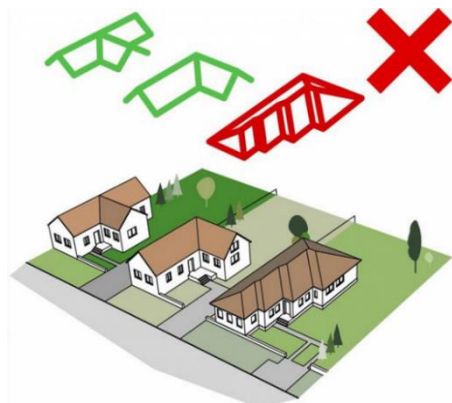
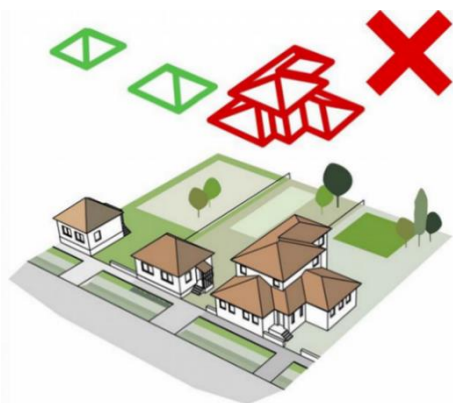
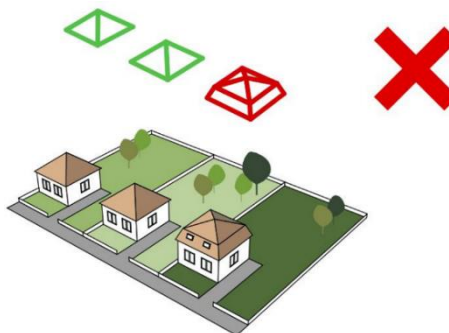
A településrészen egyes épülettípusoknál a tetőhajlásszög közel egyforma. Nem jellemző a lapostető és alpesi tetővel sem épültek házak. Javasoljuk továbbra is megőrizni ezt a településképet, a meglévő épületek közé a meglévőhöz igazodó tetőhajlásszög illik. A magastetős épületek építése nemcsak településképi szempontból, de a hagyományok őrzése miatt is javasolt.

TETŐFORMA

Várkony - szőlőn a jellemző tetőforma az utcára merőleges nyeregtető, és a sátoztető. Nem építettek manzardtetőt, lapostető és összetett tetőidomot sem és javasoljuk, ezeket a tetőidomokat ne válasszák.

Továbbra is igyekezzünk alkalmazkodni a már kialakult tetőformához.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNVILÁG

A településrészen jellemzően sötétebb lábazat, világos homlokzati szín az általános. Ne használjunk túl élénk, neonos, rikító színeket. Amennyiben erőteljesebb színt szeretnénk alkalmazni azt csak díszítő jelleggel, nyíláskeretezések, homlokzati motívumok díszítésére használjuk és akkor is ügyeljünk az alap és kiegészítő szín harmóniájára és kettőnél több színt ne alkalmazzunk, mert zavarossá, túldíszítetté válik az épület.

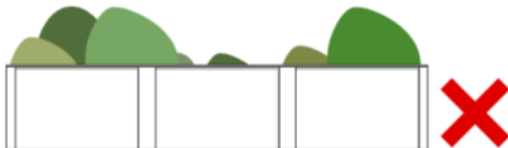

Anyaghasználat tekintetében jellemzően a vakolt, homlokzatfestett fal, vagy kőporozott fal, a természetes, natur cserép a jellemző. Kerüljük a fém anyagok, a kirívó színek, a fém héjazat alkalmazását.

KERÍTÉS

A településrészen az áttört kerítés a jellemző, lábazattal, vagy teljesen áttört kivitelben, amit továbbra is meg kell őrizni. Kerüljük a teljesen zárt, falazott kerítés építését, mert egy lazább beépítésű nagy zöldterülettel rendelkező településrész a jellegét veszítené el általa.

Az áttört kerítés láttatni engedi a kert szépségeit és megmutatja az épületet, ugyanakkor megfelelő szellőzést is biztosít.

A falszerű, zárt kerítések nem elfogadhatók

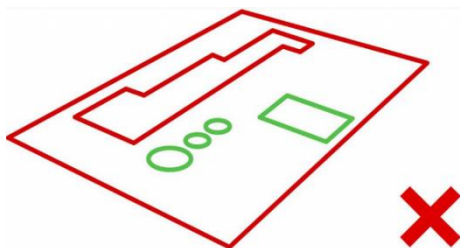
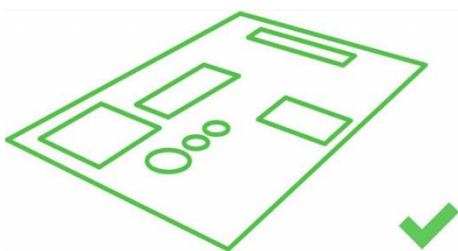
Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört résszel

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK, VALAMINT BEÉKELŐDŐ MAJOR ÉS GAZDASÁGI TERÜLETEK

TELEPÍTÉS

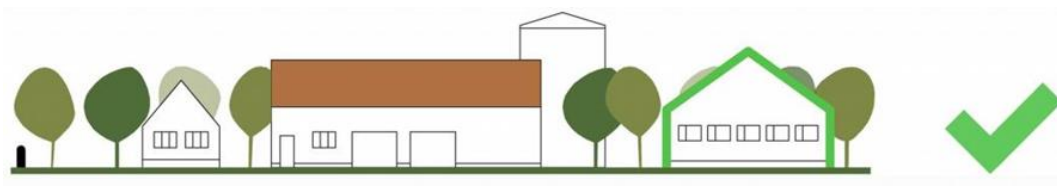
Szabadonálló, vagy majorszerűen csoportosított mezőgazdasági építmények elhelyezését javasoljuk illeszkedve a meglévő telepítéshez.

ÉPÜLETMAGASSÁG

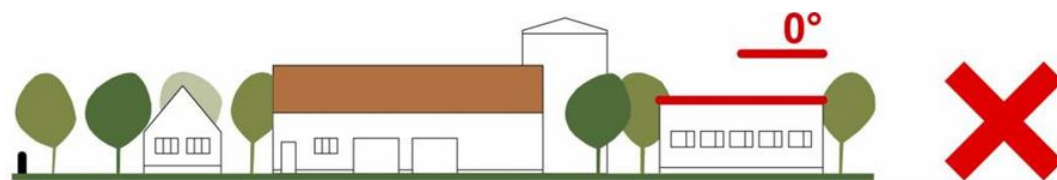
Az építmények megengedett legnagyobb magassága a kialakult hagyományoknak megfelelő legyen, mely alól kivételt képeznek a mezőgazdasági üzemi területeken létesülő technológiai építmények. Ezen építmények esetében az épület falazata, tetőzete tükröződő felülettel lehetőleg ne készüljön.

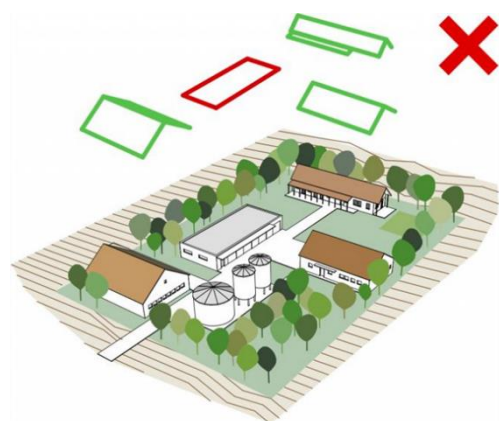
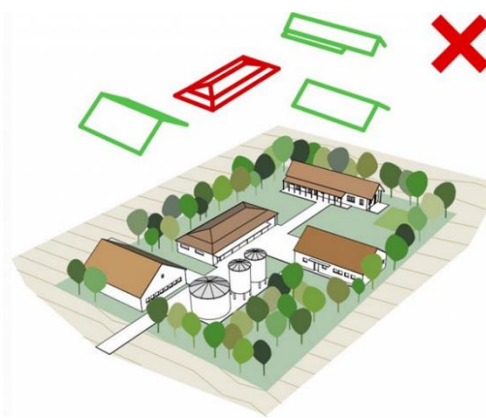
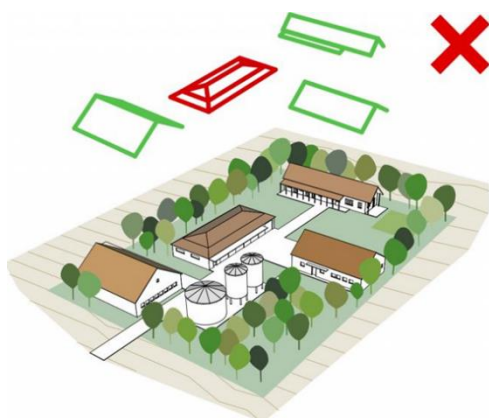
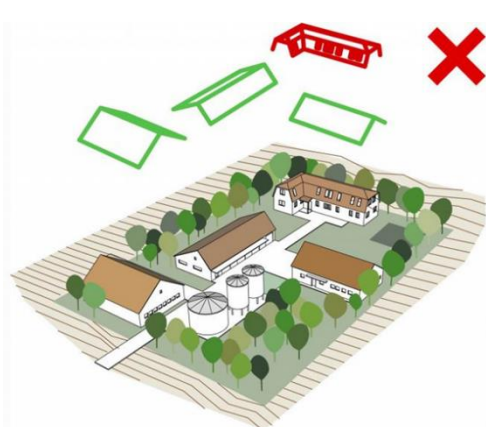
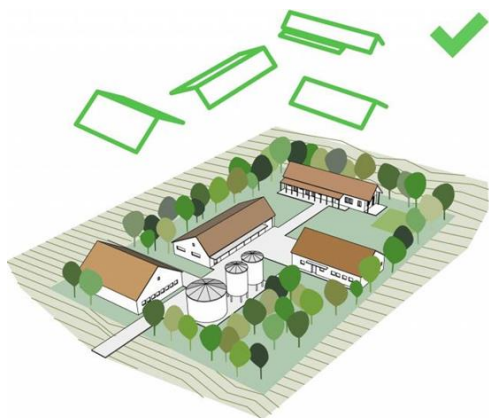
TETŐHAJLÁSSZÖG

Tetőhajlásszög tekintetében nem javasoljuk a lapostető alkalmazását és a meglévő, hagyományosan a tájba illesztett épületek tetőhajlásszögéhez igazodjunk.

TETŐFORMA

Az egyszerű nyeregtetős épületek illeszkednek az alföldi tájba. Az összetett tetőidomot, a manzard tetőt kerüljük, mert tájidegen.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNVILÁG

Tájképet zavaró építménynek számítanak és nem javasoljuk elhelyezni azokat az építmények, melyek a táj alapvetően hagyományos jellegével szemben erősen modern, ipari mezőgazdasági karaktert hordoznak, a hagyományos tájalkotó elemektől, a tájból erőteljesen elütnek.

A tájtól idegen az élénk színűre festett homlokzatú épület, az élénk színek alkalmazása, a hagyományostól eltérő színű tetőfedő anyagok használata, ezért lehetőleg kerüljük ezeket.

Javasolt az épületek homlokzati képében a fehér, vagy a tájban hagyományosan alkalmazott világos színű homlokzati megjelenés.

A héjazat anyaga elsősorban égetett cserép vagy nád legyen. A héjazat színének válasszuk a cserépszínű, barna vagy szürke színárnyalatot.

ÉPÜLETRÉSZLETEK

Tiszavárkonyon tekintettel az egyes településrészek egyes karakterisztikájának hasonlóságára, a jellemzően rokon vonást mutató épületállományra, az egész településre együttesen mutatjuk be a részleteket.

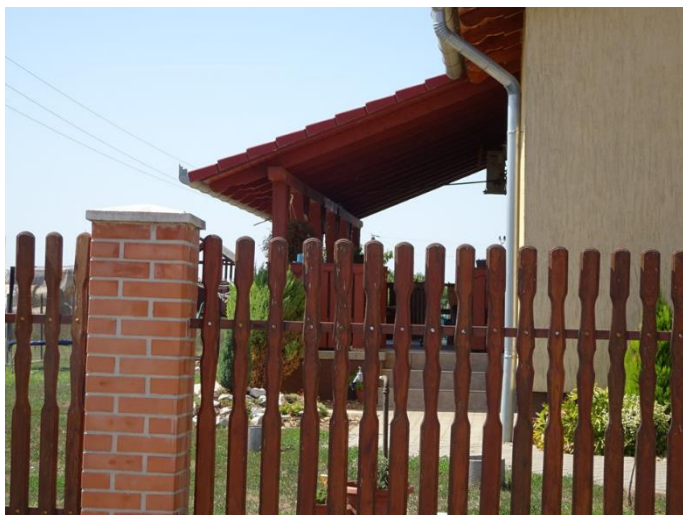
TORNÁCOK, SZÉLFOGÓK, TERASZOK

Tiszavárkony történetével magyarázhatóan nem találkozunk tipikus népi lakóházzal, ahol tornác fennmaradt volna. A tornácok szerepét részben a későbbi időkben a szélfogók, teraszok vették át, melyek átmenetet képeznek a kert és a lakás között.

Tiszavárkonyban jellemzően ezek a teraszok a ház oldalsó falszakaszán épülethosszan, mintegy a tornác modern utánzataként, vagy középen épültek az oldalkert felé. A teraszok követve az épület belső padlóvonalát a terepszinhez képest kiemelve, átlagosan 60 cm-re épültek. A magasságkülönbség miatt korláttal, mellvéddel épültek és többnyire díszítő funkciót is ellátva virágtartókkal, egynyári és évelő virágzó növényekkel hangulatossá tehető a terasz.

Javasoljuk továbbra is a ház bejáratánál szélfogót, teraszt vagy tornácot kialakítani, ami mintegy átmenet a kinti térből a benti tér felé. Az épület bejáratánál egy átmeneti zónát képez, így elkerülhetjük a belső tér hirtelen lehűlését télen és ugyanennek jótékony hatása nyáron is érződik, amikor a forróság nem árad be a lakásba.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt, tömör épülettömeget ezzel nyitjuk meg, ez teremt kapcsolatot a külvilággal.

Régebben a barna, vagy natur felületkezelt fa nyílászárók voltak elterjedve, majd egy időben fehér nyílászárók épültek be. Tiszavárkonyon többféle ablaktípussal találkozunk, egészen régi kétszárnyú fa ablakoktól, a kazettás ablakon túl, a tipikus háromszárnyú, majd a legújabb műanyag ablakokig.

Javasoljuk a ház tömegéhez megválasztani a nyílászáró típusát, és színvilágához megválasztani a nyílászáró színét, mert így egy harmonikus külső homlokzat alakul ki. Az utca homlokzaton érdemes a sötétítés és napvédés módját is jól megválasztani, mert egy-egy spaletta, redőny, zsalugáter a ház díszé lehet.

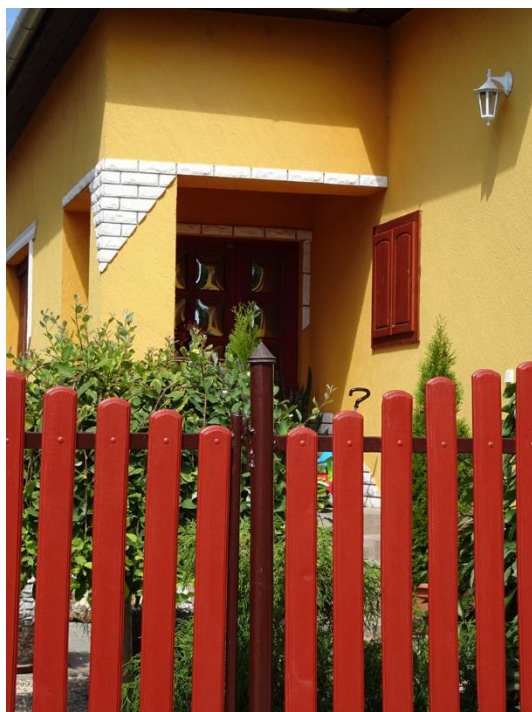

Ajtók közül a legkülönlegesebb a római katolikus templom szimbólumokat ábrázoló faragott fa bejárati ajtaja, melynek a motivumai egyenként is értékes képzőművészeti alkotások.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A kockaházaknál a kőporozás terjedt el, Tiszavárkonyon vegyes paszteles színekkel, kedveltek a törtfehér vagy sárgás, drappos színvilág. A modernebb épületek homlokzatfestékekkel felületkezelték és jellemzően a sárga árnyalataival színezik.

Javasoljuk a visszafogott színvilág alkalmazását, kerüljük a túl erős, rikító színek használatát.

RÉSZLETEK

Az épületek díszei, értékei a részletek, melyek egy-egy ablakkeretezést, vagy éppen nyílászáró részletet, oromzati deszkát, tetőfedést, téglakötést jelentenek. Ezek nélkül a részletek nélkül az épület egy lenne a sok közül, de ezek az apró díszítések teszik igazán egyedivé a házakat.

Tiszavárkonyon jellemzően az egyedi ács és asztalosmunkák részletgazdagsága kiemelendő, sok helyen művészi faragások is megfigyelhetők, melyek a modernebb épületeknek is egyediséget, különleges hangulatot adnak.

KERÍTÉSEK

A kerítések Tiszavárkonyban sokfélék, azonban utcán belül magasságuk közel azonos és áttört kivitelűek. Anyaghasználat szerint találkozunk fémkerítéssel, falazott vagy beton lábazatú fémkerítéssel, de megfigyelhetünk olyan kerítést, ahol a beton lábazatot és oszlopok közét fa pallók töltik ki. Kerítésünk lehetőleg áttört, az épülethez illő színvilágú és a szomszédos kerítésekhez alkalmazkodó magasságú legyen.

KERTEK

A kertes családiházakból álló településen a ház elengedhetetlen tartozékai a kertek, melyeknek településképi formáló és utcaképi alakító szerepük van. Egy – egy szépen megművelt, esztétikus kert a település környezetét javítja, egy kellemes komfortérzetet, hangulatos miliőt varázsol. Tiszavárkonyban jellemzően előkertes családiházak épültek, és az épület előtti előkerteket esztétikusan virágzó növényekkel vagy örökzöldekkel ültetik be.

A kertek egy része pihenőkert, füvesítéssel, néhány bokorral, cserjével, sok helyen kertész tanácsadásával vagy éppen kivitelezésével tervek szerint készülnek.

A kertek másik nagy típusa a konyhakert, mely a család számára a mindennapok zöldségeit, gyümölcsseit biztosítja, és a Várkony – szőlők településrészen a jellemzőbb.

Kertünk művelésénél törekedjünk a harmóniára, legyen esztétikus, rendezett a kert kialakítása.

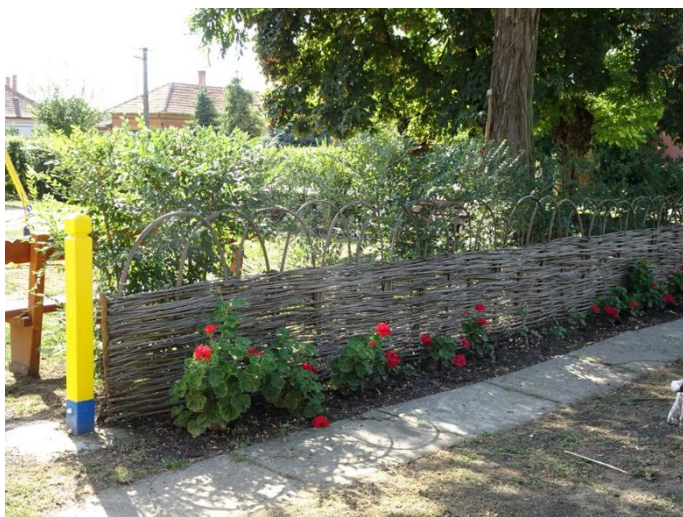
5.2 KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA

UTCÁK, TEREK

Tiszavárkony utcáit járva találkozunk az épületelhelyezéssel, megfigyelhetjük a jellemző beépítési módot, az épületmagasságokat, a homlokzatok sokféleségét. A közterületek tervezésekor is alkalmazkodjunk a meglévő adottságokhoz, jellemző homlokzatmagassághoz, tetőformához. A rendezett utcakép a település dísze. Nagyon fontos a gondozott utcák, terek látványa, mert ettől élhető és szerethető egy település. Gondosan válogassuk ki és ápoljuk az utcákon, tereken lévő növényzetet, mert ez egyúttal az ott lakók környezetük iránti igényességét is jelenti.

6. JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK

ÉPÜLETEK

Azokat az épületeket soroljuk a teljesség igénye nélkül a jó példák közé, ahol a homlokzati arányok, az utcaképbe illesztés, a nem rikító színhasználat, a rendezett előkert és közterület, valamint kerítés egysége egy harmonikus, rendezett képet mutat.

Bizonyára több épületnél vannak olyan apró részletek, melyeket még finomítva szebbé, harmonikusabbá tehető a településkép.

Tiszavárkonyon megállapíthatjuk, hogy általában rendezettek az utcaképek, a házak nagy többsége önmagában is igényes, gondozott, karbantartott. Apróbb odafigyeléssel, jó ötletekkel még szebbé és vonzóbbá tehető a településkép.

A bemutatott épületek a sok szépen karbantartott, utcaképbe illeszkedő épület közül kerültek kiválasztásra és mind színviláguk, mind megjelenésük, környezetrendezésük példaértékű, ezért külön – külön nem méltatjuk az épületeket, mert a fenti általános leírás mindegyikre érvényes.

7. JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

Tiszavárkonyban a sajátos építményfajtákhoz soroljuk a reklámhordozókat, a közterületi hirdetőfelületeket, utcabútorokat.

Ugyancsak ide soroljuk azokat az építményeket, melyek a településre jellemzők, a településképhez tartoznak.

Tiszavárkonyon a legszebb és legjellemzőbb utcabútorok a szépen faragott, egyedi padok.

A park faragot kapuja is hangulatos utcaképi elem.

A település közterülete egy-egy jól megválasztott utcabútorral, emlékművel szebbé, otthonosabbá, egyedivé tehető. Ügyeljünk arra, hogy a közterületi utcabútorok is jellegükben, anyagukban, színükben hasonlóak legyenek, mert így biztosítottá válik az összhang.

A településen még fellelhetők a régi kukoricagórék, melyek egykor minden portán megtalálhatók voltak, mára viszont már eltűntek az udvarokból.

A településen még nem elterjedt a napelem, azonban pályázati és egyéb lehetőségek alapján telepítésénél igyekezzünk az épület nem utcafronti tetőfelületére tenni és lehetőség szerint ne az egész tetőfelületet borítsuk be.

Parabola antennát ne az utcai homlokzatra tegyünk, igyekezzünk takarva az oldal, vagy hátsó falra helyezni és a klíma kültéri egysége elhelyezésénél is ezt az elvet kövessük.

Tiszavárkony településarculatának megőrzése során vegyük figyelembe a meglévő épített és természeti értékeket, azok környezetét, melyek meghatározzák a településképet.

Új épület építése vagy felújítás során javasoljuk a kézikönyv átlapozását és a jellegzetes karakterek megőrzését, az utcakép figyelembevételét és az építészeti ajánlások megfontolását.

Megrendelő:

Tiszavárkony Község Önkormányzat Képviselő – testülete

Készítette:

Kiszelovics és Társa Településtervező Kft.

Kiszelovics Ildikó településmérnök, városépítési, városgazdasági szakmérnök

Főépítész:

Kiszelovics Ildikó

Felhasznált irodalom:

- *Tiszavárkony Község honlapja*
- *Tiszavárkony község hatályos településrendezési terv alátámasztó munkarésze és örökségvédelmi hatástanulmánya (Tér és Terület Bt., vezető településtervező: Torma Gyöngyi)*
 - *Adatok Szolnok Megye Történetéből (Szolnok Megyei Levéltár kiadványa)*
- *Hatályos településrendezési terv vizsgálati és alátámasztó munkarésze (tervező: Kiszelovics és Társa Településtervező Kft.)*
 - *TAK egyeztető felület építészeti útmutató ábrái (Lechner Tudásközpont)*
 - *Magyarország mint településképi arculati kézikönyv*

A fényképfelvételek:

2017. július - szeptember hónapban készültek

Fotó: Kiszelovics Ildikó, Kiszelovics Attila

Készült:

2017. szeptember – november hó